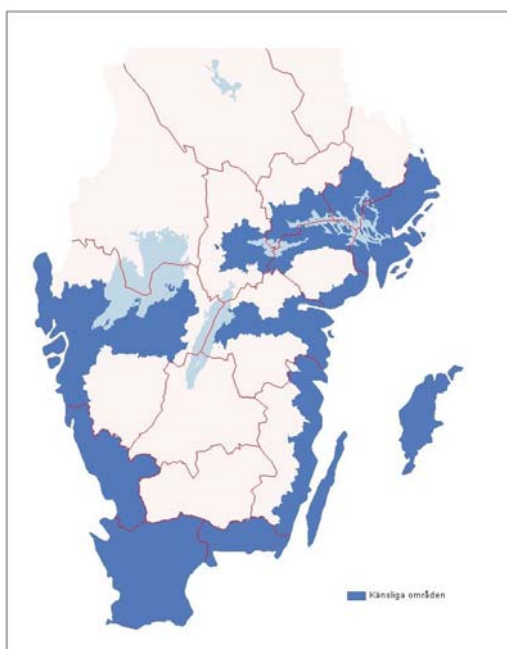

Förändringar i bestämmelserna om lagring och spridning av gödsel

Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om miljöhänsyn i jordbruket har förstärkts när det gäller bestämmelserna om lagring och spridning. Förändringarna berör främst lantbrukare inom det så kallade nitratkänsliga området. Förändringarna kommer att börja gälla redan den 1 januari 2010.

För lantbrukare inom de nitratkänsliga områdena gäller från och med den 1 januari 2010:

- att beräkna och dokumentera den lagringsvolym som krävs för gödseln som produceras på gården
- att begränsa tillförseln av stallgödsel till högst 170 kg kväve per hektar och år
- att begränsa tillförseln av lättillgängligt kväve inför höstsädd till högst 60 kg
- att beräkna och dokumentera kvävegödslingsbehovet
- spridningsförbud under vintertid när näringsupptaget är begränsat
- spridningsrestriktioner under hösten
- att lämna skyddsavstånd på minst 2 meter vid gödselspridning intill sjöar och vattendrag
- förbud vid gödselspridning på mark som lutar mer än 10 % intill sjöar och vattendrag

En förändring som gäller för hela Sverige är att kravet på stallgödselavtal tas bort. Skyldigheten att dokumentera när gödsel lämnas eller tas emot kommer dock vara kvar.

Beräkna och dokumentera lagringsvolymen

Lantbrukare inom nitratkänsliga områden ska beräkna lagringsvolymen för den gödsel som produceras på företaget. I beräkningen ska utsöndrad mängd av träck och urin, strömedel, vattentillskott, och omsättningsförluster ingå. Beräkningen ska dokumenteras och sparas så länge beräkningen gäller för företaget. I de allmänna råden finns schablonvärden för lagringsvolymen som lantbrukaren kan utgå ifrån för sin beräkning.

Högst 170 kg kväve per hektar och år

Lantbrukare inom nitratkänsliga områden får från och med den 1 januari 2010 högst tillföra 170 kg totalkväve per hektar och år genom stallgödsel. Tillförseln av stallgödsel får räknas som ett genomsnitt för företagets hela spridningsareal.

Högst 60 kg lättillgängligt kväve inför höstsådd

Lantbrukare inom nitratkänsliga områden får från och med den 1 januari 2010 tillföra högst 60 kg lättillgängligt kväve inför höstsådd för den höstsådda grödans behov under hösten. Som lättillgängligt kväve räknas kväve i form av nitrat, ammonium eller urea. I bestämmelsen ligger att inför gödslingen göra en avvägning av vilken gödslingsgiva grödan har behov av under hösten.

Beräkna och dokumentera kvävegödslingsbehovet

Lantbrukare inom nitratkänsliga områden ska från och med den 1 januari 2010 göra en beräkning av kvävebehovet för den förväntade skörden av respektive gröda. Vid beräkningen av kvävebehovet ska hänsyn tas till stallgödselns långtidseffekt, förfruktseffekt, eventuell mulljord samt tillförsel av stallgödel och andra organiska gödselmedel till årets gröda. Gödslingen ska sedan ske med utgångspunkt från beräkningen. Beräkningen ska dokumenteras. De allmänna råden har kompletterats med schablonvärden för långtidseffekt och förfruktseffekt av olika grödor som kan användas som utgångspunkt för beräkningen.

Spridningsförbud under vintertid

Perioderna då gödselspridning inom nitratkänsliga områden är helt förbjuden förlängs i och med de nya bestämmelserna och från den 1 januari 2010 gäller totalförbud under perioden 1 december – 28 februari. Under november får endast fastgödsel spridas (se närmare vad spridningsrestriktionerna innebär nedan).

Spridningsrestriktioner under hösten

De nya bestämmelserna för spridning är lite olika inom de nitratkänsliga områdena.

Viktiga datum för Blekinge, Skåne och Hallands län

1 augusti-31 oktober får stallgödsel och andra organiska gödselmedel bara spridas i växande gröda eller före sådd av höstoljeväxter. På lerjordar (mer än 15 procent lerhalt) får även gödsel spridas inför sådd av höstsäd. Spridning i fånggröda är inte tillåten.

20 oktober-30 november får dock fastgödsel ändå spridas, både i växande gröda och på obevuxen mark. Fastgödsel från fjäderfån får dock inte spridas på obevuxen mark under tiden den 20 oktober-30 november.

Viktiga datum för övriga nitratkänsliga områden

1 augusti-31 oktober får stallgödsel och andra organiska gödselmedel bara spridas i växande gröda eller före höstsådd.

10 oktober-30 november får dock fastgödsel ändå spridas, både i växande gröda och på obevuxen mark. Fastgödsel från fjäderfån får dock inte spridas på obevuxen mark under tiden den 10 oktober-30 november.

Dispenmöjlighet

Det finns en möjlighet att söka dispens från de nya spridningsrestriktionerna. Det kan bli aktuellt för företag som i och med de nya spridningsrestriktionerna inte har tillräckliga lagringsutrymmen för att klara att lagra gödseln under den tid som behövs. Dispenserna gäller i enskilda fall och beslutas av kommunerna. Dispensen kan som längst gälla till 2010 års slut.

Skyddsavstånd vid gödselspridning intill sjöar och vattendrag

Lantbrukare inom nitratkänsliga områden ska från och med den 1 januari 2010 lämna ett skyddsavstånd till vattnet vid spridning av gödselmedel på jordbruksmark

som gränsar till vattendrag eller sjö. Skyddsavståndet ska vara minst 2 meter och räknas från jordbruksmarkens kant och in på fältet.

Förbud vid gödselspridning på lutande mark intill sjöar och vattendrag

Från och med den 1 januari 2010 får lantbrukare inte sprida gödselmedel på jordbruksmark som gränsar till sjö eller vattendrag och som lutar mer än 10 % ner mot vattnet. Spridning av mineralgödsel i växande gröda är dock undantaget från förbudet.

Bakgrund

Bakgrunden till denna översyn av bestämmelserna inom det nitratkänsliga området är att Europakommissionen lämnat synpunkter på att Sverige inte uppfyller det så kallade nitratdirektivet. Kommissionen har menat att våra bestämmelser behöver förstärkas på en rad punkter för att vi ska uppfylla de åtaganden som följer av direktivet och vårt medlemskap i EG. Ändringarna i bestämmelserna är också en del av att nå utsläppsminskningar av kväve och fosfor i Östersjöplanen (Baltic Sea Action Plan).

Täckning och påfyllning av gödselbehållare

I samband med översynen har vi även föreslagit att flytta bestämmelser som reglerar påfyllning och täckning av gödselbehållare från förordningen om miljöhänsyn i jordbruket till Jordbruksverkets föreskrifter. Denna ändring föreslås främst för att förtydliga för verksamhetsutövare och myndigheter vilka regler som gäller på detta område och innebär inga förändringar i sak för lantbrukarna. Beslut om dessa ändringar planerar vi fatta i januari 2010.